

NIEUWSBRIEF

Nummer 21, september 2016

Inhoud nieuwsbrief

- Nieuws
- Nieuws drugsmarkten
- Casuïstiek
- EMCDDA rapporten
- MDI symposium
- Wetenschappelijke publicaties

Nieuws

4-fluoramfetamine (4-FA / 4-FMP)

Begin september is [een persbericht](#) uitgebracht over de toename in het aantal incidenten na het gebruik van 4-fluoramfetamine (4-FA) en de risico's van 4-FA. Dit bericht is door de media breed opgepakt. Voor behandelaren is [een bericht](#) opgesteld over de symptomatologie, diagnostiek en behandeling van een 4-FA intoxicatie. Meer informatie over 4-FA kunt u vinden in de [herziene Factsheet 4-FA](#). Ook kunt u voor nader overleg over de behandeling van een 4-FA intoxicatie of intoxicaties na het gebruik van andere (nieuwe psychoactieve) stoffen 24/7 contact opnemen met het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) via telefoonnummer 030-2748888.

Flakka

In de zomer werd in de media regelmatig gerapporteerd over de nieuwe drug Flakka, ofwel alfa-PVP. Het ging onder andere om meldingen van personen met symptomen van het Excited Delirium Syndroom (EDS), opwindingsdelier. Deze incidenten werden gelinkt aan de drug Flakka. In geen enkel geval werd echter bevestigd (door analyse van een drugsample of analyse van bloed of urine) dat werkelijk alfa-PVP gebruikt was. Een opwindingsdelier is een toestand die zich kan voordoen bij meerdere typen drugs, zoals na gebruik van stimulantia, zoals amfetamine, cocaïne of ecstasy, of na onthouding van GHB (zie ook casuïstiek op blz. 3 van deze nieuwsbrief). In het bericht '[Flakka, feit of fictie? Trimbos-instituut legt uit](#)' dat begin augustus verscheen, geeft het Trimbos-instituut verdere uitleg.

Factsheet 2015 Monitor Drugsincidenten

In juni is de [Factsheet 2015 van de Monitor Drugsincidenten](#) verschenen. De belangrijkste bevindingen waren dat de ernst van de intoxicaties na ecstasygebruik op EHBO-posten van grootschalige evenementen nog steeds relatief hoog is, het aandeel van ecstasyincidenten in 2015 daalde en het aandeel van acute gezondheidsproblemen na het gebruik van de nieuwe psychoactieve stof 4-FA (4-fluoramfetamine, 4-FMP) verder toenam in 2015.

Peilstationsonderzoek 2015

Recent zijn de nieuwe cijfers van het Peilstationsonderzoek 2015 uitgekomen. Het Peilstationsonderzoek is een landelijk onderzoek naar het roken, drinken, drugsgebruik en internetgebruik onder scholieren van tien tot en

met achttien jaar dat om de vier jaar plaatsvindt. Het percentage 12 t/m 16-jarigen dat ooit cannabis heeft gebruikt is gedaald, terwijl het gebruik van lachgas onder jongeren toegenomen is. Meer resultaten en informatie vindt u [hier](#). Ook is recent een [Factsheet](#) verschenen waarin de gegevens uit het Peilstationsonderzoek gebruikt zijn om het middelengebruik onder studenten van 16-18 jaar op het MBO en HBO in kaart te brengen. De Factsheet laat o.a. zien dat MBO studenten van 17 jaar vaker hebben gerookt (33%) in de afgelopen maand dan hun leeftijdsgenoten op het voortgezet onderwijs (VO) (25%) en HBO (23%). Voor alcohol geldt dat 80% van de HBO studenten van 17 jaar heeft gedronken in de afgelopen maand, terwijl dit voor leeftijdsgenoten op het MBO en VO lager is (61% vs. 65%).

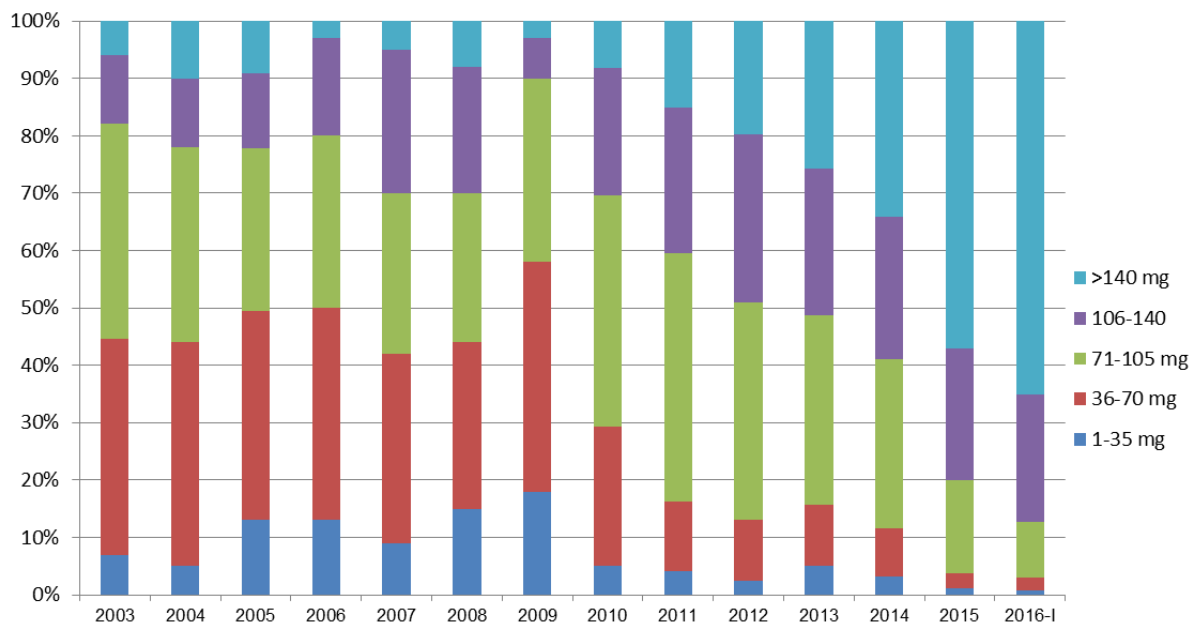
Online drugs onderzoek

Het European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) is [een online onderzoek](#) gestart naar het gebruik van drugs in Europese landen. Het doel is om een beeld te krijgen van de drugsmarkt in Europa en een bijdrage te leveren aan toekomstig drugsbeleid. In Nederland wordt het onderzoek uitgevoerd door het Trimbos-instituut.

Nieuws drugsmarkten

MDMA

De gemiddelde dosering MDMA in ecstasycapsules stijgt al jaren. In 2015 zat er gemiddeld 150 mg MDMA in een ecstasycapsule en dit is in het 2^e en 3^e kwartaal zelfs gestegen tot gemiddeld 160 mg MDMA. In de eerste helft van 2016 bevatte bijna 65% van de capsules meer dan 140 mg MDMA. Het risico op acuut toxische effecten (bijv. oververhitting, verhoogde bloeddruk en verhoogde hartfrequentie) is extra verhoogd bij hooggedoseerde ecstasycapsules.

In meer dan 95% van de ecstasycapsules zit ook werkelijk MDMA. Vervuilingen komen dus niet veel voor, incidenteel wordt PMMA aangetroffen. De effecten van PMMA treden veel later op dan die van MDMA. Hierdoor kan de gebruiker denken met een lage dosis MDMA van doen te hebben en een dosis bijnemen. Uren nadat PMMA is ingenomen, kunnen ernstige effecten optreden, zoals hyperthermie, tachycardie, hypertensie en bewusteloosheid.

Cocaïne

Sinds 2002 is cocaïne niet zo zuiver geweest als op dit moment met een gemiddelde van 66% cocaïne. Meer dan de helft (ongeveer 54%) van de cocaïnesamples bevat het versnijdingsmiddel levamisol. Dit is echter lager dan voorgaande jaren (in 2015: 71% van de cocaïnesamples). Het gemiddeld gehalte levamisol in deze samples was

in 2016 10,9% (in 2015: 10,8%). Hoewel dit gehalte relatief laag is, geeft frequente blootstelling aan levamisol een risico op een slechte afweer door vermindering van het aantal witte bloedcellen en schade aan kleinere bloedvaten. Naast cocaïne en levamisol worden in cocaïne samples wel eens andere stoffen zoals suikers, cafeïne en lokaal verdovende middelen (bijv. lidocaïne of benzocaïne) aangetroffen.

4-FA

Ook het DIMS ziet dat 4-FA steeds populairder wordt. In sommige regio's is 4-FA na MDMA de meest aangeleverde drug op de testlocaties. Gebruikers zien een dosering van 80 tot 140 mg 4-FA als een gemiddelde dosering. Het DIMS analyseerde in de afgelopen periode echter ook enkele capsules met meer dan 200 mg 4-FA.

Casuïstiek

Excited delirium: vermoeden op 'Flakka' bleek MDMA-intoxicatie te zijn

Een 22-jarige jongeman heeft tijdens een avond uitgaan in een discotheek een poeder gebruikt waarvan hij dacht dat het MDMA betrof. Ook heeft hij een grote hoeveelheid alcohol gedronken. Hij heeft vaker MDMA gebruikt, maar geen andere middelen en heeft weinig kennis van drugs. Na gebruik werd hij verward en extreem geagiteerd op het toilet gevonden door een beveiligder. Hij bleef andere mensen en de politie aanvallen. Hierbij heeft hij een diepe wond aan zijn hand opgelopen. Patiënt en behandelaren dachten dat er mogelijk Flakka in het drugssample had gezeten. Er is midazolam toegediend door het ambulancepersoneel en hij is met politiebewaking naar de SEH van een ziekenhuis vervoerd met verdenking op een excited delirium.

Bij aankomst op de SEH was er sprake van een extreem geagiteerde man.

A(irway)	vrij
B(reathing)	ademhaling 24/min; saturatie 92%
C(irculation)	Pols 145/min
D(isability)	E3M4V4; pupillen +/+
E(xposure)	Geen temperatuur gemeten; diepe wond aan hand

Behandeling

Vanwege extreme agitatie is de patiënt gesedeerd met propofol, fentanyl en clorazepinezuur (Tranxene), geïntubeerd en bewaakt op de IC.

Aanvullend onderzoek

Labonderzoek toonde een verhoogd CK tot 786 U/L aan. Een alcoholspiegel van 1,1 promille werd vastgesteld.

De patiënt en behandelaren dachten dat er mogelijk 'Flakka' in het gebruikte poeder zou zitten, mogelijk vanwege de media-aandacht rondom dit middel. In de urine werd met uitgebreid toxicologisch onderzoek m.b.v. massaspectometrie echter MDMA en MDA (metabool van MDMA) aangetroffen.

Beloop

Na ontslag heeft de patiënt nierfunctiestoornissen ontwikkeld, waarvoor hij in het ziekenhuis wordt gevolgd.

Conclusie

Excited delirium na MDMA-gebruik.

Met dank aan JW de Boer, ziekenhuispsychiater Martini ziekenhuis

Reanimatie: MDMA-intoxicatie

Een 23-jarige man komt op de EHBO-post van een dance feest, nadat hij vermoedelijk ecstasy gebruikt heeft. Hij zegt verder geen andere drugs en alcohol genomen te hebben. Bij binnenkomst is hij aanspreekbaar, maar misselijk, braakt en heeft lichte spierkrampen. Het beeld verslechtert echter snel.

A(irway)	bedreigd door een kaakklem
B(reathing)	fors tachypneu en insufficiënt
C(irculation)	tachycardie met ritmestoornissen
D(isability)	verandert van aanspreekbaar naar niet aanspreekbaar
E(xposure)	hyperthermie (41 graden)

Behandeling

Er worden benzodiazepines toegediend, er wordt gevuld met koude infuusvloeistoffen en actief gekoeld.

Beloop

Na aankomst van de ambulance en het Mobiel Medisch Team (MMT) wordt de patiënt op de EHBO-post geseedeerd en geïntubeerd. Daarna wordt de patiënt kortdurend gereanimeerd en eenmaal gedefibrilleerd. Vervolgens wordt de patiënt met ROSC (Return Of Spontaneus Circulation) naar de SEH van een ziekenhuis vervoerd. Na opvang en behandeling op de SEH en IC van het ziekenhuis, is de patiënt enkele dagen later zonder restverschijnselen ontslagen uit het ziekenhuis.

Met dank aan R van Litsenburg, Event Medical Service

EMCDDA rapporten

In de afgelopen maanden zijn er vanuit het European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) diverse rapporten verschenen:

Hospital emergency presentations and acute drug toxicity in Europe — update from the Euro-DEN Plus research group and the EMCDDA

In augustus verscheen een [rapport](#) over drugsgelateerde incidenten op afdelingen Spoedeisende Hulp van ziekenhuizen in Europa, waarin met name de laatste resultaten van het Euro-DEN netwerk beschreven zijn. Het Euro-DEN netwerk is een monitoring systeem van 20 ziekenhuizen uit 14 Europese landen die data leveren over drugsincidenten. De Euro-DEN data lieten zien dat patiënten vaak jong (20-39 jaar) en man zijn. Drugsincidenten waren het vaakst gerelateerd aan heroïne, cocaïne en cannabis.

Hoewel dit wel interessant zou zijn, is Nederland op dit moment geen deelnemer aan het Euro-DEN netwerk. Daarom zijn we op zoek naar ziekenhuizen die eventueel mee zouden willen gaan werken. Naast gegevens die bij de Monitor Drugsincidenten verzameld worden, registreert Euro-DEN enkele extra gegevens, zoals klinische gegevens en gegevens over behandeling. Wij zullen hier binnenkort nog op terug komen. Mocht u alvast meer willen weten of geïnteresseerd zijn, neem dan contact met ons op (LWijers@trimbos.nl).

Europees Drugsrapport 2016

In het [Europees Drugsrapport 2016](#) waarschuwt het EMCDDA onder andere voor nieuwe gezondheidsrisico's door veranderingen in drugsaanbod en gebruikspatronen. Ook worden problemen met stimulerende middelen steeds zichtbaarder en zorgt het internet voor grote verandering in de wijze waarop drugs wordt verhandeld.

Recent changes in Europe's MDMA/ecstasy market

Het [rapport](#) over veranderingen op de ecstasy markt (o.a. gebruik, beschikbaarheid, dosering) beschrijft resultaten van een 'EMCDDA trendspotter studie', waarin informatie uit verschillende Europese bronnen gebruikt is, zoals resultaten van het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS).

MDI symposium

Het volgende MDI symposium zal plaatsvinden op vrijdagmiddag 9 december. Tijdens het symposium zal onder andere aandacht zijn voor 4-FA intoxicaties. Alle deelnemers aan het MDI-netwerk zijn van harte uitgenodigd. Ook zijn we voor het programma nog op zoek naar één presentatie uit de praktijk. Voor wie een presentatie zou willen geven of een suggestie heeft: neem contact met ons op via LWijers@trimbos.nl.

Wetenschappelijke publicaties

Papaseit E et al. **Human pharmacology of mephedrone in comparison with MDMA.** *Neuropsychopharmacology*. 2016;41:2704-2713.

In deze gerandomiseerde, dubbelblinde studie is de klinische farmacologie van mefedron in vergelijking met MDMA en een placebo onderzocht. Het gebruik van mefedron verhoogt de hartfrequentie en de systolische en diastolische bloeddruk, en vergroot de pupildiameter. Effecten zoals euforie, gelukzaligheid en milde veranderingen in perceptie zijn vergelijkbaar met MDMA, maar de effecten na mefedron ontstonden eerder en duurden korter.

Nugteren-van Lonkhuyzen JJ et al. **Pharmacokinetics, pharmacodynamics and toxicology of new psychoactive substances (NPS): 2C-B, 4-fluoroamphetamine and benzofurans.**

Deze review beschrijft de bestaande literatuur over de nieuwe psychoactieve stoffen 2C-B, 4-fluoramphetamine en benzofuranen (o.a. 6-APB). Klinische effecten van deze stoffen zijn vergelijkbaar met die van klassieke drugs, zoals amfetamine en MDMA. Informatie over gezondheidsrisico's van deze stoffen blijkt nog schaars te zijn.

Heeft u interessante casussen, informatie of artikelen die te maken hebben met drugs of het herkennen of behandelen van drugsincidenten? Als u deze naar ons stuurt, verspreiden wij de informatie in het netwerk.